

POSTANOWIENIE

20 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku upadłego M.J.
z udziałem B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
po ogłoszeniu upadłości osoby fizycznej,
na skutek skargi kasacyjnej upadłego M.J.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 23 maja 2023 r., X Gz 157/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od M.J. na rzecz B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

M.J., którego dotyczyło postępowanie upadłościowe, wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu, którym uwzględniono zażalenie wierzyciela B. sp. z o.o. w P. i zmieniono orzeczenie Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że odmówiono ustalenia planu spłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi. Podniósł, że w sprawie doszło do odrzucenia wniosku wierzyciela o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Następnie Sąd Rejonowy – w sposób niedopuszczalny – uchylił postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku na podstawie art. 359 § 1 k.p.c. w zw. z art. 229 p.u. W ocenie skarżącego, skoro postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia nie zostało zaskarżone przez wierzyciela, to złożone w sprawie zażalenie tego wierzyciela podlegało odrzuceniu, czego Sąd Okręgowy błędnie zaniechał, skutkiem czego było uwzględnienie zażalenia (tj. zmiana postanowienia Sądu pierwszej instancji).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (zob. postanowienie SN z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu

skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarga kasacyjna upadłego nie jest oczywiście uzasadniona. W celu wyjaśnienia przyczyn takiego stanu rzeczy zasadne jest przytoczenie toku postępowania po wydaniu postanowienia przez Sąd pierwszej instancji. Wierzyciel wystąpił o uzasadnienie wspomnianego postanowienia. Nie wniósł przy tym opłaty. Po dokonaniu wezwania wierzyciel – w terminie – uiścił opłatę od wniosku. Fakt ten umknął Sądowi Rejonowemu, który odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia. Wierzyciel zwrócił Sądowi pierwszej instancji uwagę na uiszczenie opłaty w terminie. Kolejno doręczono wierzycielowi odpis postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku, natomiast Sąd Rejonowy, działając na podstawie art. 229 ust. 1 p.u. w zw. z art. 359 § 1 k.p.c., w otwartym terminie na wniesienie zażalenia, uchylił postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku. Następnie uzasadnienie postanowienia Sądu pierwszej instancji co do istoty sprawy doręczono wierzycielowi, który zaskarżył wówczas to orzeczenie zażaleniem, na którego skutek wydano zaskarżone obecnie postanowienie.

Skarżący zakwestionował obecnie podstawy do zastosowania przez Sąd Rejonowy art. 359 § 1 k.p.c. i zwrócił uwagę, że uchylenie postanowienia o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia mogłoby nastąpić jedynie na podstawie art. 395 § 2 k.p.c., czyli w razie zaskarżenia tego postanowienia zażaleniem wniesionym przez wierzyciela i uznania tego zażalenia przez Sąd pierwszej instancji za oczywiście uzasadnione; wierzyciel nie zaskarżył jednak wskazanego postanowienia.

Co się tyczy racji podniesionych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania to, choć nie świadczą one o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy zgodzić się ze skarżącym, że postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia nie może być zmienione na podstawie art. 359 § 1 k.p.c. Stwierdzenie to nie uzasadnia jednak tezy o wystąpieniu wskazywanej w skardze przyczyny kasacyjnej – z dwóch zasadniczych przyczyn.

Po pierwsze, wierzyciel rzeczywiście nie zaskarżył postanowienia o odrzuceniu wniosku; w ocenie prawnej toku niniejszego postępowania nie można jednak pominąć, że postanowienie to zostało uchylone w otwartym terminie do wniesienia zażalenia. Uchylenie postanowienia, nawet oparte na niewłaściwej podstawie prawnej, nastąpiło, co czyniło bezprzedmiotowym zaskarżenie przez wierzyciela – nieistniejącego już w sensie prawnym – orzeczenia. Kwestionowane obecnie przez skarżącego postanowienie uchylające postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia istnieje w obrocie prawnym – nie zostało z niego usunięte. Dalsze czynności podejmowane w sprawie należy więc oceniać z uwzględnieniem, że postanowienie o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia Sądu pierwszej instancji zostało uchylone.

Po drugie, oczywista zasadność skargi jest zawsze badana w odniesieniu do zgłoszonych podstaw kasacyjnych. Inaczej rzecz ujmując, aby skarga mogła być uznana za oczywiście uzasadnioną, to muszą być w niej zawarte takie podstawy, które – w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – umożliwią uwzględnienie skargi jako uzasadnionej. Postanowienie, na którego wadliwość powołuje się skarżący, zostało wydane przez Sąd pierwszej instancji. Zastrzeżenia skarżącego zgłoszone w skardze kasacyjnej dotyczą tego, że Sąd drugiej instancji na etapie kontroli instancyjnej nie wywiódł z wadliwości wspomnianego postanowienia odpowiednich skutków prawnych. Zarzuty skargi zostały jednak ujęte w taki sposób, jakby skarżący poddawał kontroli Sądu Okręgowego czynności dokonane przez Sąd pierwszej instancji – a nie: dążył do przekonania o zasadności skargi kasacyjnej. Na etapie postępowania kasacyjnego kontrolowane jest orzeczenie Sądu drugiej instancji, jeśli więc miałaby zostać otwarta możliwość zbadania postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy, to konieczne byłoby odpowiednie do tego celu sformułowanie zarzutów – w związku z potrzebą zbadania kwestionowanego obecnie postanowienia Sądu pierwszej instancji, które nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, a – jak wynika ze stanowiska zajętego przez skarżącego – miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

W świetle powyższych uwag skargi kasacyjnej nie można uznać za oczywiście uzasadnioną. Stanowisko upadłego w przedmiocie konieczności

odrzućenia zażalenia wierzyciela abstrahuje bowiem od – niezakwestionowanego w skardze kasacyjnej w odpowiedni sposób – toku postępowania.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie § 8 ust. 1 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.ł.]